

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Oratione Dominica. Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

SECTIO QUINTA.

De partium, hoc est Horarum
partibus.

Horarum partes multæ sunt, & variæ, quæ proprios habent ritus, & variam eruditionem, de quibus nunc singillatim, ordine seruato quo sunt in Horarum vsu; paucis exceptis, ob alias causas, cum affiniori coniunctis.

SECTIONIS QUINTÆ CAPITA XXII.

1 De Oratione Dominica.	13 De Responsorijs.
2 De Salutatione Angelica.	14 De Responsorijs breuibus Horarum.
3 De Symbolo Apostolorum.	15 De Capitulis.
4 De initio Horarum.	16 De Oratione.
5 De Inuitatorio.	17 De Precibus, & Confessione.
6 De Hymnis.	18 De Commemorationibus, & Suffragijs Sanctorum communibus.
7 De Antiphonis.	19 De Hymno Te Deum.
8 De Psalmis.	20 De Symbolo S. Athanasij.
9 De Canticis.	21 De Martyrologio.
10 De Versibus.	22 De Fine Officij, & Antiphonis finalibus B. Mariae.
11 De Absolutionibus & Benedictionibus.	
12 De Lectionibus.	

De Oratione Dominica.

CAP. I.

AB Oratione Dominica sumitur initium Officij diuini, tum ex antiquis Breuiarijs, teste Francolino 1. par. capit. 28. numero 11. tum ex Duran. in Ration. lib. 5. cap. 3. vbi ait, ter dici ad Matutinum, & semel ante quamlibet Horam; tum ex Concilio Tolitano IV. capit. 9. quo statuitur, vt

quotidie Oratio Dominica in Officio diuino recitetur. Pius V. Ordinavit rectè, ad omnes Horas eam præmitti debere.

2 An verò initio Laudij, quando separantur à Nocturnis, sit dicenda, vide supra Sect. 4. cap. 2. num. 4. pag. 52.

3 In fine Matutini, si diuidatur à Laudibus, dicenda est probabiliter, ex Concilio Gerundensi de Consecrat. Distinct. 5. cap. Id semper. Nauarr. de Orat. cap. 3. num. 64. & Francolin. loco cit. num. 1.

H 3

4. In

4 In fine Laudum, Primæ, Tertiar, Sextæ & Nonæ, si separatim singulæ recitentur, ea item dicenda est; vel certè in fine vltimæ Horæ, quando plures simul dicuntur. Nauarr. cap. 10. num. 61. citat Hugutium Doctorem, qui hoc affirmat de singulis Horis, quod Gerundensè de Matutinis & Vesperis iussit.

5 In fine ergo Vesperarum dici debet, ex dicto Concilio Gerundensè; sed an dici debeat sublequente statim Completorio? Nauarr. affirmat in *Miscell.* 73. de iure communi, & antequam dicatur *Iube Domne*. Negat Francolin. num. 5. loco cit. & docet fusè, sufficere Orationem Dominicam quæ dicitur post Lectionem breuem: cui verè fauet Rubrica Breuiarij in postremis verbis cap. 32. num. 1. in fine: *Dicto Fidelium animæ, incipitur V. Iube Domne*. De Completorio separato à Vesperis diximus *preced. Sect. cap. 6. num. 11.* In fine Completorij ea dicitur, de quoritu antiquiores Durando non meminere.

6 Illud est notandum, quod, quando in fine Horæ additur Antiphona finalis B. Mariæ, sufficit Oratio Dominica quæ ante ipsam Antiphonam dicitur; neque post eandem Antiphonam dicenda est iterum, vt sit in Completorio. qua in re deceptum fuisse Nauarram arguentem Urbis Ecclesias, quod in hac re peccent omnes, notat & corrigit Francolinus num. 3. & 4. à quo idem Nauarr. in *Miscell.* 73. num. 74. se defendit, nihil mutatus à sententia proptia, sed praxis Ecclesiæ vniuersalis contraria est Nauarro.

7 Aliud item est notandum cum Nauar. in *Miscell.* 73. in fine, quod in fine Horæ, sublequente alia Hora

eiusdem diei, sufficit, semel dici Orationem Dominicam pro fine præcedentis & initio sequentis Horæ, & habetur in Rubricis cap. 32. num. 1. post medium. Dixi, eiusdem diei, quia si post Completorium recitare velis Matutinum & ei sequentis, bis Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica & Symbolo recitabis, Francolin. num. 17. & Rubrica citat. cap. & Completorio.

8 Initio Horarum dicitur ad animorum præparationem, vt morientes muscæ abigantur, & mens oratione serenetur, vt dignè in Officio cum Deo loquatur, Durand. lib. 5. cap. 2. in fine verò, ne diabolus de corde Sacerdotis rapiat, si quid boni seminatam est in Horis Canonis, Durand. *ibidem*. Vnde Nauarrus docet quàm maximè de *Orat. cap. 10. numero 63.* quod hæc formula, quam ipse commendat cap. 19. num. 11. vti perfectissimam, Deo gratissimam, nobis vilem, vt nihil magis, & contra hostes efficacissimam, minus attentè & reuerenter vsurpetur, & maiori cum incuria, animi laxitate, & euagatione maiore, vnâ eum Salutatione Angelica eiusdem ferè momenti, pronuntiat quàm ipsæ Horæ Canonice.

9 Recitatur autem in Officio tribus modis, initio, in fine, & in medio, id est ad Preces. Item totum secretò, totum clara voce, totum partim secretò, partim clara voce. Et initio quidem, aliquando in medio, & in fine Officij totum secretò, addito *Amen* in fine: in medio verò reliquis duobus modis, & omnino semper *Amen*, vt videtur est in toto Breuiario. Dicitur clara voce in Pre-

ci-

cibus Laudum & Vesperarum; in alijs Precibus partim secretò, partim clara voce: vt omnibus modis orandum esse Deum intelligamus. Rarò clara voce, nempe in diebus ieiuniorum, & præterea in Aduentu, vt cum ieiunio elata voce magis audiamur; vniuersque Hebdomadarius, qui vicem Christi gerit, omnium nomine orat, vt in Breuiario edito 1550. de quo ritu neminem legi. Sapiùs autem totum secretò dicitur, quia Deus de corde clamantes audit. Non rarò, clara voce & secretò simul, primis ijs verbis inuitando alios, *Pater noster*, postremis requirendo eosdem ad consensum, Duran. *lib. 5. cap. 5.* quod fit propter Sanctorum communionem, inquit Hugo in *Specul. cap. 3.* quòd autem dicatur in medio Horarum, id fit ad humilitatem & deuotionem, & vt ad interiora reuerfi, mente capiamus quæ dicimus; & vt oratio ipsa Horarum efficaciam habeat maiorem, Duran. *lococitato.* De excellencia Orationis Dominicæ, & de eiusdem partibus non est huius loci plura congerere.

10 Quid, quando Missa sequatur post Horam (quod accidit quotidie in Choro) eritne omittenda Oratio Dominica in fine Horæ? si omittitur v. *Fidelium*, consequenter etiam Oratio Dominica. qua de re infra *cap. 22.*

De Salutatione Angelica.

C A P. I I.

1 DE primis auctoribus Angelicæ Salutationis non est quod quæram, Gabriele videlicet & Elisabetta, quorum alter ea verba protulit, *Aue gratia plena,*

Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus; altera repetens vltima verba Archangeli addidit alia, *Et benedictus fructus ventris tui, Luc. 1.* Quæro potius, quando reliqua vsq; ad finem fuerit addita ab Ecclesia? certum autem est, in Concilio Ephesino hæc quæ sequitur pronunciata fuisse, *Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, Amen,* vt ait Baron. *ann. 431.* quæ verba addita Salutationi Angelicæ perdurauerunt vsque ad Breuiarium Cardinalis S. Crucis, vt initio habetur eiusdem. Postremis ergo temporibus, ex consuetudine Romana à Pio V. in Breuiario approbata, additum est quod sequitur, *nunc, & in hora mortis nostre.* Verbum *Iesus* in medio dici ex antiquiore vsu ego puto.

2 Iure communi numquam fuit statutum, eam esse recitandam in Officio diuino, Nau. *de Orat. cap. 10. numero 62.* Ante Pium V. in solo Breuiario Cardinalis S. Crucis legebatur, non in antiquioribus. Pij V. ergo iussu, iure nouo cum Oratione Dominica dicitur, & dici debet initio Horarum omnium, excepto Completorio, ex Nauar. *cap. 19. num. 129.* prout in Breuiario nunc legitur, neque vno verbo dempto. Ante annum 1550. non dicebatur in Officio.

3 Qui volunt Orationem dici Dominicam ante Laudes à Nocturnis separatas, volunt etiam cum ea Salutationem Angelicam, qua de re *sup. pag. 52. num. 4.*

4 Fortè inde data est comes Orationi Dominicæ in Officio, quia ex Durando *lib. 5. cap. 2.* dicebatur *Aue Maria* in principio & in fine Horarum beatæ Virginis: quæ Horæ, vt dicemus, quotidie recitabantur cum Officio diuino; & quia nunc omittuntur,